

Plan van Aanpak HPV-werkgroep: ‘Help HPV en baarmoederhalskanker de wereld uit!’

Versie 3 (27 mei 2025)

Wie zijn wij?

Een bevolgen groep Soroptimisten met expertise en passie door hun vak, liefde voor Afrika, persoonlijke kankerervaringen, en/of deelname aan de Conventie in Dublin, zetten zich in voor een nieuw project binnen onze Unie om HPV en baarmoederhalskanker de wereld uit te helpen. Ons project richt zich specifiek op bewustwording en informeren over preventie- en behandelmogelijkheden.

De HPV-werkgroep bestaat uit:

- Marlène van Benthem (club Scheveningen)
- Ingrid Frijlink (uniek lid)
- Lisette Genseberger (club Zwolle)
- Jooske Schopman (club Bussum)
- Suzan van der Sluis (club Wassenaar/Voorschoten)
- Daniëlle Vissers (Club Rotterdam)
- M. Caroline Vos (club Tilburg)

Aanleiding

Samenwerking met WHO & SI

Baarmoederhalskanker is wereldwijd een groot probleem voor de gezondheid van vrouwen en hierdoor ook voor hun omgeving (partner en kinderen). Het is de vierde meest voorkomende kanker bij vrouwen wereldwijd, met name in Sub-Sahara Afrika, waar het de meest voorkomende kankersoort is (1,2). Om deze ziekte wereldwijd beter te bestrijden heeft de WHO (Wereld Gezondheidsorganisatie van de VN) contact gezocht met Soroptimist International (SI) om samen te werken. SI heeft dit samen met de Afrikaanse federatie als eerste opgepakt en tijdens hun Congres in Zuid-Afrika in juli 2023 besloten om bewustzijns campagnes te starten onder de namen ‘Cervical Cancer Elimination Campaigne Africa’ en ‘Prevention of Cervical Cancer’. Tijdens de SI Conventie in Dublin eind juli 2023 is er een oproep gedaan aan alle federaties om (met donaties) bij te dragen aan deze Afrikaanse campagnes.

HPV-werkgroep

Eind 2023 is er een HPV-werkgroep van Soroptimisten van verschillende clubs in Nederland gevormd om te onderzoeken hoe we kunnen bijdragen aan de campagne. Uit de verdiepende analyse van Nederlandse gegevens in samenwerking met medische professionals bleek dat ook in Nederland de bewustwording beter kan. Zowel het percentage

deelnemers aan de screeningsprogramma's in de meest kwetsbare groep (dertigers), als de deelname aan de (inhaal)campagnes voor vaccineren tegen HPV was laag (3-5). Daarom richt de HPV werkgroep zich ook op het vergroten van bewustwording en screening in Nederland.

Onze ambitie

HPV en baarmoederhalskanker de wereld uit helpen!

Daarbij sluiten we ons aan bij de WHO doelstelling van 90-70-90. Dit betekent dat in 2030 wereldwijd 90% van de meisjes is gevaccineerd tegen HPV, 70% van de vrouwen meedoet aan het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker (uitstrijkje) en dat 90% van de vrouwen met voor- en vroege stadia van baarmoederhalskanker een adequate behandeling krijgen (<https://www.who.int/initiatives/cervical-cancer-elimination-initiative>).

Onze visie

De HPV-werkgroep gelooft in de kracht en het netwerk van de Soroptimistclubs en gebruikt daarom het netwerk van clubs. Dit doen we door middel van:

1. Bewustwording en kennisoverdracht
2. Het verenigen van (medische) professionals die zich in willen zetten voor ons doel
3. Het enthousiasmeren van Soroptimistclubs die zich aan willen sluiten bij dit landelijke project

Onze doelen

Doel 1:

Wij stellen ons tot doel om ervoor te zorgen dat Nederlandse Unie Soroptimisten kennis opdoen en delen over HPV en baarmoederhalskanker, en zich daarnaast actief gaan inzetten om onze ambitie te ondersteunen. Dit niet alleen d.m.v. fundraising maar ook door bewustwording (i.e. awareness en advocacy) te vergroten.

Doel 2:

Vanaf 2025 willen we vanuit Nederland met Afrikaanse SI clubs (financieel) samenwerken, gericht op bewustwordingscampagnes en kennisoverdracht in Afrika.

Aanpak

Fase 1 = 2024

Fase 2 = 2025-2027

Fase 3 = 2028 en later

In alle fases, zullen de kennis en richtlijnen van het RIVM, de Federatie Medisch Specialisten, de WHO en Olijf (de patiëntenorganisatie voor gynaecologische kanker) in onze aanpak worden meegenomen.

Fase 1 (2024)

Tijdens deze fase richten wij ons alleen op onze eerste doelstelling, namelijk het opdoen en delen van kennis over HPV en baarmoederhalskanker. Dit betekent concreet:

- Oprichten van een HPV-werkgroep die zich richt op kennis opdoen en delen over HPV en baarmoederhalskanker onder Soroptimisten Unie Nederland.
- Ontwikkelen van een overkoepelende strategie voor bewustmakingscampagnes bij clubs.
- Opzetten van 2 WhatsApp groepen:
 - HPV Specialisten: Het verenigen van (medische) professionals die zich in willen zetten voor ons doel d.m.v. een gezamenlijke WhatsApp groep om een pool van experts te kunnen aanschrijven voor specifieke vragen voor workshops /lezingen etc. Ook om eenvoudig op de hoogte te blijven van elkaars good practices, ervaring, impact etc.
 - HPV Campagne: Het enthousiasmeren van Soroptimistclubs die zich aan willen sluiten bij het landelijke project (2025) d.m.v. een gezamenlijke WhatsApp groep om een pool van Soroptimisten te kunnen aanschrijven voor het delen van kennis, inspiratie, campagnes, goede ervaringen, impact, etc.
- Informatie over onze HPV-werkgroep delen via de website van SI club Tilburg 'Schering en Inslag' [Help HPV en baarmoederhalskanker de wereld uit! – Tilburg Schering en Inslag](#)

Als HPV-werkgroep, stellen we ons tot doel in 2024 het volgende te realiseren:

- HPV-werkgroep en Plan van Aanpak introduceren
- 2 webinars geven tijdens de SorAcademy van februari 2024 samen met patiëntenvereniging Olijf
- Bijdragen aan de Inspirada (juni 2024) en Actie(f) (oktober 2024)
- Bezoeken van clubavonden met als doel ten minste 10 clubs te enthousiasmeren
- Doorlopende verspreiding van eenvoudig uitgelegde wetenschappelijke informatie over HPV en baarmoederhalskanker (preventie) aan het bredere publiek (inclusief Soroptimisten) via social media
- Via de professionals in onze werkgroepen samenwerking zoeken met professionele organisaties op dit gebied
- Kennis vergaren en delen over HPV en baarmoederhalskanker, aanpakmethodes en campagnes in Nederland en van de WHO

Fase 2 (2025-2027)

Tijdens deze fase richten wij ons nog steeds op onze eerste doelstelling, namelijk het opdoen en delen van kennis over HPV en baarmoederhalskanker, echter nu ook in combinatie met betrokkenheid van meer clubs.

Daarnaast breiden we onze activiteiten uit door samen te gaan werken met de Technical Working Group (Unie van Keniaanse SI clubs) (TWG), gericht op bewustwordingscampagnes en kennisoverdracht.

Als HPV-werkgroep, stellen we ons tot doel in 2025 het volgende te realiseren:

- In Nederland

- HPV-werkgroep en Plan van Aanpak verder communiceren
- Bijdragen aan de Inspirada (juni 2025) en Actie(f) (oktober 2025)
- Bezoeken van clubavonden met als doel ten minste 30 clubs te enthousiasmeren
- Realiseren dat 10 clubs zich actief inzetten voor onze ambitie door bijvoorbeeld:
 - Regionale bewustwordingscampagnes te organiseren
 - Clubavonden bezoeken van andere clubs
- Doorlopende verspreiding van eenvoudig uitgelegde wetenschappelijke informatie over HPV en baarmoederhalskanker (preventie) aan het bredere publiek (inclusief Soroptimisten) via social media
- Kennis vergaren en delen over HPV en baarmoederhalskanker, aanpakmethodes en campagnes in Nederland en van de WHO
- Informatie over onze HPV-werkgroep en Plan van Aanpak delen op de Uniewebsite
- Brand Guidelines en marketing materialen ontwikkelen
- Samenwerking met Kenia
 - Samen een webinar geven tijdens de SorAcademy van februari 2025
 - Plan van Aanpak ontwikkelen om de samenwerking tussen de HPV-werkgroep en de TWG te definiëren met de volgende onderwerpen:
 - Ambitie, visie, doelen en strategie
 - Taken en verantwoordelijkheden
 - Organisatie en overlegstructuur
 - Financiering (incl. fundraising)
 - Monitoring en evaluatie
 - Keniaanse clubs ontwikkelen een gefaseerd projectplan waarin de samenwerkingsmogelijkheid met een Nederlandse club wordt gedefinieerd, inclusief kennisoverdracht en financiering
 - Kennis en ervaring delen o.a. door deel te nemen aan Keniaanse webinars

Fase 3 (2028 en later)

In deze fase werken we ernaar toe om regionaal actief te zijn.

Als HPV-werkgroep, stellen ons tot doel in 2028 en later het volgende te realiseren:

- In Nederland
 - Bezoeken van clubavonden met als doel ten minste 80 clubs te enthousiasmeren
 - Realiseren dat 30 clubs zich actief inzetten voor onze ambitie door bijvoorbeeld:
 - Regionale bewustwordingscampagnes te organiseren
 - Clubavonden bezoeken van andere clubs
 - Doorlopende verspreiding van eenvoudig uitgelegde wetenschappelijke informatie over HPV en baarmoederhalskanker (preventie) aan het bredere publiek (inclusief Soroptimisten) via social media
 - Kennis vergaren en delen over HPV en baarmoederhalskanker, aanpakmethodes en campagnes in Nederland en van de WHO

- Informatie over onze HPV-werkgroep en Plan van Aanpak delen op de Uniewebsite
- Brand Guidelines en marketing materialen verder ontwikkelen
- Conferenties organiseren
- Samenwerking met Kenia verder uitbreiden

Wat kunnen clubs doen?

Bewustwording creëren (Awareness)

1. Organiseer een clubavond met een deskundige die de leden wijzer maakt over baarmoederhalskanker en HPV. Contacteer ons als je een spreker zoekt.
2. Maak gebruik van je eigen kracht en netwerk in je eigen regio.
3. Bedenk met elkaar een aanpak om in jouw stad, dorp en regio het bewustzijn en de participatie rondom de screening en het bevolkingsonderzoek te verhogen. Begin klein in je eigen kring en bedenk hoe je dit kan uitbreiden.
4. Bedenk met elkaar een aanpak om in jouw stad, dorp en regio ouders en jongeren bekend te maken met het belang van vaccineren tegen het HPV. Begin klein in eigen gezin, familie en vriendenkring en onderzoek hoe je stap voor stap het gesprek aan kunt gaan en kan uitbreiden naar andere groepen (scholen, sportclubs, etc.).
5. Betrek jongeren in je aanpak om te borgen dat je de taal van de doelgroep spreekt.
6. Verspreid informatiemateriaal binnen jouw netwerk en op social media.
7. Deel verhalen van vrouwen die baat hebben gehad bij vroege opsporing of vaccinatie.

Actieve Betrokkenheid (Advocacy)

1. Neem deel aan onze WhatsAppgroepen; Stuur ons een email via hpv.weg.sorren@gmail.com en we voegen je toe aan één of beide groepen:
 - a. HPV campagne: Delen van kennis, inspiratie, campagnes, goede ervaringen, impact, etc.
 - b. HPV specialisten: Voor artsen, verpleegkundigen en andere zorgverleners
2. Onderzoek hoe je met anderen kunt samenwerken om het doel te bereiken: denk voor het samenwerken bijv. aan gemeente, GGD, NGO's als Zonta en Rotary of patiëntenverenigingen.
3. Bouw nauwe contacten op met patiëntenorganisatie Olijf, RIVM, GGD, HPV taskforce en diverse specialisten om het belang van screening en vaccinatie onder de aandacht te brengen.
4. Lobbyen bij (lokale) beleidsmakers voor een bredere HPV-vaccinatie en betere screeningprogramma's.
5. Verhogen van het deelnamepercentage aan het bevolkingsonderzoek door het beschikbaar stellen van gratis zelfafnamesets als laagdrempelig alternatief

Wat kun jij doen en wat kan je Club doen (Action)

1. Plan een avond over dit thema en vraag input van de HPV-werkgroep.
2. Organiseer fundraising events om HPV-vaccinatie en screening toegankelijker te maken.
3. Ondersteun internationale Soroptimist-projecten in landen waar screening en vaccinatie beperkt zijn, zoals in Kenia i.s.m. TWG.

Achtergrondinformatie over baarmoederhalskanker

Preventiemogelijkheden

Baarmoederhalskanker heeft de unieke eigenschap dat het grotendeels voorkomen kan worden door goede preventiemogelijkheden. Baarmoederhalskanker wordt vrijwel altijd veroorzaakt door het HPV-virus (99,5% van de gevallen). Besmetting met het HPV-virus is goed te voorkomen door kinderen/jongeren (meisjes en jongens) te vaccineren tegen het HPV virus. Daarnaast zorgt het monitoren van vrouwen ouder dan 30 jaar middels een uitstrijkje of zelftest voor vroegtijdige detectie en goede behandelmogelijkheden van baarmoederhalskanker (5-17).

Huidige screeningsgraad in Nederland

Het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker is bedoeld om baarmoederhalskanker of de voorstadia daarvan vroeg op te sporen. Door vroege opsporing kan voorkomen worden dat baarmoederhalskanker zich ontwikkelt of kan baarmoederhalskanker beter behandeld worden. Daardoor zullen minder vrouwen overlijden aan baarmoederhalskanker.

Vrouwen krijgen vanaf hun 30e tot en met hun 60e eens per 5 of 10 jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Er kan op 2 manieren getest worden:

- Onderzoek d.m.v. een uitstrijkje door de huisarts of assistente.
- Zelfafnameset (de zogenaamde zelftest), die thuis gedaan kan worden. Indien het lab HPV vindt, wordt alsnog een uitstrijkje gedaan.

Enkele cijfers:

703.994 uitnodigingen

Het aantal vrouwen dat in 2023 een uitnodiging ontving voor het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker.

352.778 cliënten

Het aantal vrouwen dat in 2023 deelnam aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker met een uitstrijkje (55,8%) of zelfafnameset (44,2%).

11,6% HPV

Van het aantal vrouwen dat deelnam aan het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker in 2023, werd bij 11,6% HPV gevonden.

2.751 diagnoses

Het aantal diagnoses van (een voorstadium van) baarmoederhalskanker in 2023. Dit is 0,8% van alle deelnemers.

Huidige vaccinatiegraad in Nederland

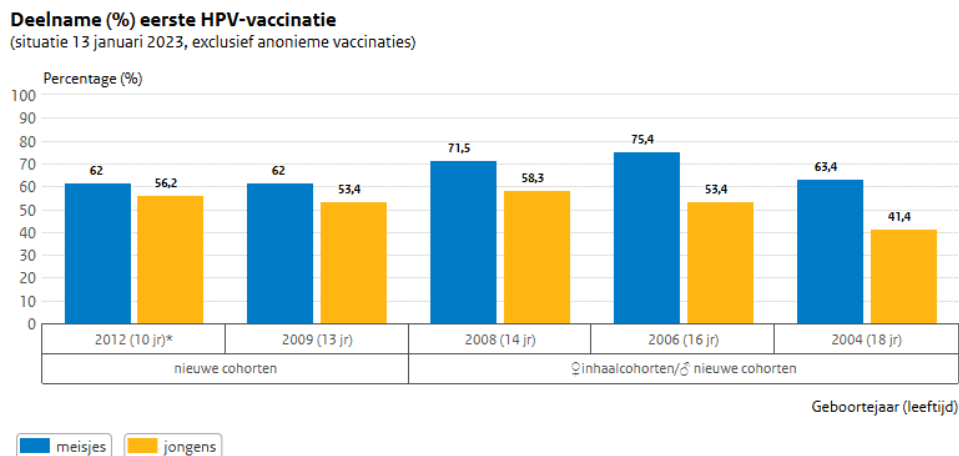
In Nederland krijgen ieder jaar ongeveer 900 vrouwen baarmoederhalskanker. Ongeveer 200 vrouwen overlijden jaarlijks aan deze ziekte (cijfers IKNL - <https://iknl.nl/kankersoorten/baarmoederhalskanker>).

Hoewel voorkomen en screening beter is dan genezen, nemen relatief weinig mensen aan beide preventiecampagnes deel.

Sinds 2022 krijgen jongens en meisjes een uitnodiging voor vaccinatie in het jaar dat ze 10 jaar worden. De HPV-vaccinatie kan tot het 18e jaar gratis verkregen worden via het Rijksvaccinatieprogramma. Volgens de registratie heeft tot nu toe ruim 50% van de jongens een eerste HPV-vaccinatie gehaald. Voor meisjes is dit ruim 60%. Voor meisjes geboren in 2006 is de deelname inmiddels toegenomen tot 75%.

In 2022 kreeg daarnaast een deel van de 12- tot 18-jarigen die nog niet tegen HPV zijn gevaccineerd, een uitnodiging om zich alsnog te beschermen tegen HPV-kanker. Ook in 2023 kregen jongeren uit meerdere geboortejaren een uitnodiging voor de HPV-vaccinatie. Voor meer informatie zie: [Ruim twee miljoen uitnodigingen hpv vaccinatie in 2023](#).

De bij het RIVM geregistreerde voorlopige deelname aan de eerste HPV-vaccinatie is tenminste 41% tot 58% voor jongens en 62% tot 75% voor meisjes (Figuur 1). In [januari 2022](#)[\(externe link\)](#) was onder meisjes geboren in 2008 de voorlopige deelname aan de eerste HPV-vaccinatie 70%.

Dit illustreert de potentie voor een campagne gericht op bewustwording en informatie over preventiemogelijkheden in Nederland.

Vragen?

Neem contact op met de HPV-werkgroep via hpv.weg.sorren@gmail.com.

Voor specifieke vragen:

- Medisch inhoudelijk: M. Caroline Vos, mcarolinevos@gmail.com
- Project inhoudelijk: Marlène van Benthem, marlenevanbenthem@gmail.com

Toegankelijke informatie

<https://news.un.org/en/story/2022/01/1109152>

<https://www.rivm.nl/hpv-humaan-papillomavirus/hpv>

<https://olijf.nl/gynaecologische-kankers/baarmoederhalskanker>

<https://www.rubyandrose.nl>

Podcast: tumor tapes

Wetenschappelijke bronnen

1. Malagón, T., Franco, E.L., Tejada, R. et al. Epidemiology of HPV-associated cancers past, present and future: towards prevention and elimination. *Nat Rev Clin Oncol* (2024). <https://doi.org/10.1038/s41571-024-00904-z>
2. Ervik, M., Lam, F., Laversanne, M., Ferlay, J. & Bray, F. Global Cancer Observatory: Cancer Over Time gco.iarc.fr/overtime (2021).
3. <https://www.vzinfo.nl/prestatie-indicatoren/baarmoederhalskanker-deelname-bevolkingsonderzoek>
4. <https://rijksvaccinatieprogramma.nl/infectieziekten/HPV>
5. <https://www.kwf.nl/nieuws/download/6b9bd831-99b3-4b7e-89f4-a6fb66519d0e/bmhkfactsheetdoelgroeponderzoek29-34jarigen.pdf>
6. Brisson, M. et al. Impact of HPV vaccination and cervical screening on cervical cancer elimination: a comparative modelling analysis in 78 low-income and lower-middle-income countries. *Lancet* 395, 575–590 (2020).
7. Smith, M. & Canfell, K. Impact of the Australian national cervical screening program in women of different ages. *Med. J. Aust.* 205, 359–364 (2016).
8. Francesca, P. & Peter, S. Impact of screening on cervical cancer incidence in England: a time trend analysis. *BMJ Open*. 9, e026292 (2019).
9. Bruni, L. et al. Cervical cancer screening programmes and age-specific coverage estimates for 202 countries and territories worldwide: a review and synthetic analysis. *Lancet Glob. Health* 10, e1115–e1127 (2022).
10. World Health Organization. Human papillomavirus vaccines: WHO position paper, no. 50 (2022 update). *Wkly. Epidemiol. Rec.* 97, 645–672 (2022).
11. Wheeler, C. M. et al. Cross-protective efficacy of HPV-16/18 AS04-adjuvanted vaccine against cervical infection and precancer caused by non-vaccine oncogenic HPV types: 4-year end-of-study analysis of the randomised, double-blind PATRICIA trial. *Lancet Oncol.* 13, 100–110 (2012).
12. World Health Organization. Human Papillomavirus (HPV) Vaccination Coverage. WHO [https://immunizationdata.who.int/global/wiise-detail-page/human-papillomavirus\(hpv\)-vaccination-coverage](https://immunizationdata.who.int/global/wiise-detail-page/human-papillomavirus(hpv)-vaccination-coverage) (2023).
13. Wang, W. et al. Real-world impact and effectiveness of the quadrivalent HPV vaccine: an updated systematic literature review. *Expert. Rev. Vaccines* 21, 1799–1817 (2022).
14. Falcato, M. et al. The effects of the national HPV vaccination programme in England, UK, on cervical cancer and grade 3 cervical intraepithelial neoplasia incidence: a register-based observational study. *Lancet* 398, 2084–2092 (2021).
15. Polman, N. J., Snijders, P. J. F., Kenter, G. G., Berkhof, J. & Meijer, C. HPV-based cervical screening: rationale, expectations and future perspectives of the new Dutch screening programme. *Prev. Med.* 119, 108–117 (2019).
16. Cuzick, J. et al. Impact of HPV testing in opportunistic cervical screening: support for primary HPV screening in the United States. *Int. J. Cancer* 153, 83–93 (2023).
17. Elfström, M., Gray, P. G. & Dillner, J. Cervical cancer screening improvements with self-sampling during the COVID-19 pandemic. *eLife* 12, e80905 (2023).